

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министър на здравеопазването

Рег. №/..... г.

ДО

МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Д О К Л А Д

ОТ

ПРОФ. Д-Р КОСТАДИН АНГЕЛОВ, ДМ - МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
ЕМИЛ ДИМИТРОВ - МИНИСТЪР НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
СТ.Н.С. Д-Р ЛЪЧЕЗАР КОСТОВ – ПРЕДСЕДАТЕЛ НА АГЕНЦИЯТА ЗА
ЯДРЕНО РЕГУЛИРАНЕ

Относно: Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за радиационна защита, приета с Постановление № 20 на Министерския съвет от 2018 г. (обн., ДВ, бр. 16 от 2018 г.)

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА ЗАМ. МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

Представяме на Вашето внимание проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за радиационна защита, приета с Постановление № 20 на Министерския съвет от 2018 г. (обн., ДВ, бр. 16 от 2018 г.).

С проекта на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредба за радиационна защита, приета с Постановление № 20 на Министерския съвет от 2018 г. (обн., ДВ, бр. 16 от 2018 г.), се правят промени във връзка с получено на 3 юли 2020 г. в Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз официално уведомително писмо № С(2020)1449 относно процедура за нарушение № 2020/2077 за непълно транспониране на *Директива 2013/59/Евратом на Съвета от 5 декември 2013 г. за определяне на основни норми на безопасност за защита срещу опасностите, произтичащи от излагането на йонизиращо лъчение и за отмяна на директиви 89/618/Евратом, 90/641/Евратом, 96/29/Евратом, 97/43/Евратом и 2003/122/Евратом*, с което ще бъде постигнато пълно съответствие между нормативните актове, въвеждащи изисквания в областта на радиационната защита.

Въпреки, че през 2018 г. изискванията на Директива 2013/59/Евратом бяха изцяло въведени в националното законодателство с два закона - Закон за безопасно използване на ядрената енергия (ЗБИЯЕ) и Закон за здравето (ЗЗ), както и 16 поднормативни акта към тях, като част от изискванията са въведени и чрез Закона за защита при бедствия и Стратегията за намаляване на риска от облъчване от радон 2018-2027 г. и на Националния план за действие за намаляване на риска от облъчване от радон 2018-2022 г., Европейската комисия при оценка на нотификациите, изпратени от Република България, е установила някои неточности, както и не е успяла да открие мерките за транспониране на следните разпоредби от Директива 2013/59/Евратом:

- Член 2, буква в) подточка i) относно членовете на екипажите на космически апарати.

Във връзка с това се предлага изменение в чл. 1, ал. 4, т. 3 от Наредбата за радиационна защита като се добавят и космически апарати.

- Член 4 относно някои използвани термини в директивата, например като „нормално облъчване“ и „преработка“.

Във връзка с това се предлага в допълнителните разпоредби на Наредбата за радиационна защита са добавят липсващите определения.

- Член 65, параграф 3 относно защитата на лица от населението при нормални обстоятелства и при практики, подлежащи на регистрация съгласно член 65, параграф 3 от директивата.

С проекта се предлага да бъде допълнен член 96 от Наредбата за радиационна защита, като се посочи как се осигурява защита на лица от населението при дейности, подлежащи на регистрация.

- Член 66, параграф 3 относно извършване оценки на дозите на лица от населението и определяне на дейностите, за които се извършва реалистична оценка, и дейностите, за които е достатъчна скринингова оценка.

Във връзка с това се предлага текстовете на член 18, алинея 4, член 97, ал. 2 и 3, член 98 и член 99 от Наредбата за радиационна защита да се прецизират, като едновременно с това се постигне и облекчаване на административната тежест за предприятия, които експлоатират ядрени съоръжения или използват източници на йонизиращи лъчения в страната. Предложените промени не засягат основните задължения на държавните органи в областта на специализирания контрол по Закона за безопасно използване на ядрената

енергия. С изменението на член 142, алинея 2 от Наредбата за радиационна защита се прецизират текстовете, относно използваната до момента терминология, относно зоната за превантивни защитни мерки и в наблюдаваните зони на ядрени съоръжения, като не се променят задълженията на предприятията да извършват мониторинг за оценка на облъчването на населението.

- Член 78, параграф 1 относно изискването всяко предприятие, придобиващо оборудване, което съдържа източници на йонизиращо лъчение или генератор на йонизирани лъчения, да разполага с адекватна информация относно потенциалните радиологични опасности и правилното използване, тестване и поддръжка на това оборудване, както и с доказателство, че конструкцията позволява ограничаване на облъчванията до възможно най-ниското разумно постижимо ниво.

Във връзка с това се предлага допълнение в чл. 20, ал. 1 от Наредбата за радиационна защита, като се добавят конкретни изисквания относно конструкцията на оборудване с източници на йонизирани лъчения.

- Приложение IV, буква Б, точки 2, 3 относно изискванията към компетентните органи за оценяване на потребителски стоки.

С проекта се предлага допълнение на изискванията за обосноваване на дейности, свързани с потребителски стоки, които изискват всяко лице, което възнамерява да произвежда или внася потребителски стоки, чието използване може да доведе до нов клас или вид дейност, да предоставя на председателя на Агенцията за ядрено регулиране и министъра на здравеопазването цялата необходима информация (предназначение и технически характеристики на стоката, информация за начина и средствата за нейното обезопасяване, мощността на дозата на определени разстояния при използване на стоката, включително мощност на дозата на разстояние 0,1 m от всяка достъпна нейна повърхност и очакваните дози за лица, които редовно ще използват стоката). Във връзка с това се предлага прецизиране на текста на член 28, алинея 2, като се допълва с конкретни изисквания за оценяване на предоставената информация за съответната потребителска стока от председателя на Агенцията за ядрено регулиране и министърът на здравеопазването.

- Приложение VI, трето тире (преработка на ниобиева/танталова руда), пето тире (добив на геотермална енергия); шестнадесето тире (съоръжения за филтриране на подземни води); седемнадесето тире (добив на руди, различни от уранова руда) относно списъка на промишлените сектори, включващи използването на естествени радиоактивни материали.

С проекта (параграф 29) се предлага в Наредбата за радиационна защита при дейности с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди, приета с Постановление № 229 на Министерския съвет от 2012 г. (обн., ДВ, бр. 76 от 2012 г., изм., бр. 37 от 2018 г.) да се допълни Приложение № 1, определящо промишлените отрасли, в които се идентифицират дейности и материали, подлежащи на контрол от гледна точка на радиационната защита.

- Приложение VII; точка 2, буква д), трето изречение; точка 3, буква а), подточки ii) и iii); точка 3, букви б) — д) относно нивата на освобождаване от уведомяване/разрешение и от контрол на обосновани дейности.

С проекта се предлага текстовете на член 33, член 34, член 36 и член 39 от Наредбата за радиационна защита да се прецизират и допълнят по отношение на изискванията за освобождаване от регулиране на дейности и радиоактивни материали. Във връзка с това се предлага и допълнение на член 15 от Наредбата за радиационна защита при дейности с материали с повишено съдържание на естествени радионуклиди.

- Приложение X А, точка 3, буква д) (националност на работника); Приложение X.А, точка 5 (данни за работодателя на работника); Приложение X.В, точки 2—4, относно данните, които следва да бъдат включени за професионално облъчваните лица при провеждането на индивидуалния радиологичен мониторинг.

С проекта се предлага допълнение на член 75 на Наредбата за радиационна защита, като се посочват минималните изисквания за идентификация на лицата и предприятията при провеждане на индивидуален дозиметричен контрол.

Извън процедурата за нарушение № 2020/2077 за непълното транспониране на Директива 2013/59/Евратом, при направения анализ и оценка на изискванията, въведени с Наредбата за радиационна защита, бяха идентифицирани някои неточности, както и формулировки в наредбата, които не са достатъчно ясни и затрудняват заинтересованите юридически лица и физически лица. Във връзка с това се предлага:

- с параграфи 9, 26, 27 и 28 от проекта да се отстранят констатирани неточности в наредбата;

- с параграфи 10, 11 и 12 от проекта да се даде възможност предприятията да възлагат на външни лица извършване на радиационни измервания, предвидени в програмите за радиационен мониторинг за обекти с източници на йонизиращи лъчения. Това не отменя изискванията за осигуряване на необходимите средства за измерване на йонизиращи лъчения, тяхната метрологична проверка, за документиране и съхраняване на резултатите от радиационния мониторинг на работната среда и за предоставяне на резултатите на контролните органи при поискване.

- с параграф 18 от проекта да се въведе изискване предприятията да уведомяват министъра на здравеопазването и председателя на Агенцията за ядрено регулиране в случай на превишаване на разрешени газообразни и/или течни радиоактивни емисии;

- с параграф 19 от проекта да отпадат изискванията, посочени в алинеи 4 и 5 на член 103 от Наредбата за радиационна защита, относно референтни нива на аварийните работници при аварийно професионално облъчване (систематичното място на тези изисквания е в член 84, алинея 2, точки 1 и 2 от наредбата).

- с параграфи 20, 21 и 22 от проекта да се прецизират текстовете в член 110 и член 111 от Наредбата за радиационна защита, като се конкретизират изискванията за изготвяне на планове и програми и за оценка на здравния риск при ситуации на съществуващо облъчване. Предвижда се Националният център по радиобиология и радиационна защита да оценява здравния риск при облъчване на лица от населението, когато са установени радиоактивни замърсявания, и при необходимост да дава препоръки за прилагане на мерки за радиационна защита, в съответствие с принципите за обосновааност и оптимизация. С предлаганите изменения и допълнения, и създаването на нов член 111а в Наредбата за радиационна защита, отпада необходимостта от членове 118 и 119 в наредбата, което е посочено изрично в параграф 23.

Очакваният резултат от приемането на предложения проект на Постановление на Министерския съвет е пълно хармонизиране на националното законодателство в областта на радиационната защита с разпоредбите на Директива 2013/59/Евратом и осигуряване на защита на здравето на населението от опасностите, произтичащи от въздействието на йонизиращи лъчения.

С предложения проект за изменение и допълнение на Наредбата за радиационна защита не се очаква да възникнат финансови разходи за предприятията при нейното прилагане.

Във връзка с процедурата за нарушение № 2020/2077 относно непълно транспониране на Директива 2013/59/Евратом е приложена Таблица за отразяване на конкретните бележки и препоръки на Европейската комисия, която е съгласувана в рамките на Работна група № 22 „Здравеопазване“.

Предложеният проект на акт няма да доведе до въздействие върху държавния бюджет, поради което е изготвена и приложена финансова обосновка, съгласно чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерски съвет и неговата администрация.

Проектът на постановление на Министерския съвет е публикуван за обществено обсъждане на интернет страницата на Министерството на здравеопазването и на Портала за обществени консултации на Министерския съвет по реда на чл. 26, ал. 2 и 3 от Закона за нормативните актове.

Проектът е съгласуван в съответствие с разпоредбите на чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Получените становища, заедно със справка за приетите и неприетите бележки и съображения за това, са приложени към настоящия доклад.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА ЗАМ. МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

С оглед на гореизложеното, на основание на чл. 8, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерски съвет и на неговата администрация предлагам на Министерския съвет да приеме предложения проект на Постановление за изменение и допълнение на Наредба за радиационна защита.

ПРИЛОЖЕНИЯ:

1. Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредба за радиационна защита;

2. Таблица за съответствие на Директива 2013/59/Евратом на съвета от 5 декември 2013 година за определяне на основни норми на безопасност за защита срещу опасностите, произтичащи от излагане на йонизиращо лъчение и за отмяна на директиви 89/618/Евратом, 90/641/Евратом, 96/29/Евратом, 97/43/Евратом и 2003/122/Евратом с нормативни актове по прилагането на Закона за безопасно използване на ядрената енергия и Закона за здравето;

3. Таблица за отразяване на конкретните бележки и препоръки на Европейската комисия процедура за нарушение № 2020/2077 относно непълно транспониране на

Директива 2013/59/Евратом на Съвета от 5 декември 2013 г. за определяне на основни норми на безопасност за защита срещу опасностите, произтичащи от излагането на йонизиращо лъчение;

4. Проект на Съобщение за средствата за масово осведомяване;
5. Частична оценка на въздействието върху стопанската активност и заетостта;
6. Финансова обосновка.

ПРОФ. Д-Р КОСТАДИН АНГЕЛОВ, ДМ

Министър на здравеопазването

ЕМИЛ ДИМИТРОВ

Министър на околната среда и водите

ЛЪЧЕЗАР КОСТОВ

Председател на Агенция за ядрено регулиране